

Aan

Gemeenteraden en Staten binnen de Gemeenschappelijke regeling
van de Omgevingsdienst Achterhoek

Onderwerp: raadsinformatiebrief inzake het Interbestuurlijk programma versterking VTH

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de ontwikkelingen ten opzichte van het Interbestuurlijk programma versterking VTH (IBP).

Tijdens onze jaarbijeenkomst op 20 en 21 maart willen wij u hier graag over informeren. In het tweede kwartaal van dit jaar sluiten we graag bij uw raad aan om de aspecten van het door de staatssecretaris gevraagde plan van aanpak met u te bespreken.

In deze raadsinformatiebrief schetsen wij de achtergrond van het IBP en de robuustheidscriteria.

Interbestuurlijk programma versterking VTH

De oorsprong van het Interbestuurlijk programma versterking VTH volgt uit de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen die op 4 maart 2021 het rapport "Om de leefomgeving: Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur" presenteerde.

Het rapport analyseert het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en concludeert dat het onvoldoende functioneert zoals de oorspronkelijke bedoeling was vanuit de eerdere aanbevelingen destijds van de commissie Mans uit 2008.

Het VTH-stelsel wordt gekenmerkt door fragmentatie en vrijblijvendheid, wat vermijdbare milieuschade mogelijk maakt. De commissie Van Aartsen heeft daarop tien aanbevelingen gegeven om essentiële verbeteringen binnen de fundamenteën van het bestaande stelsel aan te brengen.

Deze aanbevelingen omvatten onder andere het verhogen van de ondergrens voor de omvang van Omgevingsdiensten, verbetering van de kwaliteit en afstemming op inrichtingen, prioritering van strafrechtelijke handhaving, vaststelling van hetzelfde basistakenpakket voor elke Omgevingsdienst, verplichte informatie-uitwisseling en investeringen in kennisontwikkeling. Er wordt ook voorgesteld één uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid en één uitvoeringsprogramma te hanteren op basis van een risicoanalyse per regio. De commissie bepleit de versterking van de positie van de directeur en de inrichting van Rijkstoezicht op Omgevingsdiensten. Verder moeten Omgevingsdiensten actief worden betrokken bij de advisering en uitvoeringstoets over de nieuwe omgevingsplannen.

In reactie op de aanbevelingen heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) in december 2021 acties voorgesteld.

Namens
Directeur en managementteam
Omgevingsdienst Achterhoek

Verzenddatum
12 februari 2024

Behandeld door:
G. Groot Roessink

Bijlage
- infographic ODA in beeld
- uitnodiging jaarbijeenkomst

Omgevingsdienst Achterhoek
www.odachterhoek.nl

Het programma IBP is het resultaat van overleggen tussen verschillende partijen waaronder: Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Omgevingsdienst NL (ODNL) en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie en Veiligheid (JenV). Het programma is vastgesteld in het Bestuurlijk Omgevingsbeleid van juni 2022.

Het IBP heeft raakvlakken met diverse beleidsterreinen met een looptijd van 2 jaar (2022-2024) en richt zich op efficiënte samenwerking tussen gemeenten, provincies en Omgevingsdiensten in relatie tot de inmiddels inwerking getreden Omgevingswet.

Het eerste jaar is gewijd aan het verduidelijken van de uitvoering van de aanbevelingen en het tweede jaar richt zich op de implementatie.

De robuustheidscriteria waar dit plan van aanpak op is gebaseerd zijn recent in juli 2023 vastgesteld en daarbij de opdracht van de staatssecretaris aan het bestuur voor dit plan in een uitdagende beperkte doorlooptijd.

Het IBP rust op zes pijlers, waaronder robuuste Omgevingsdiensten, bestuurs- en strafrechtelijke handhaving, informatieverstrekking, kennisinfrastructuur, onafhankelijke uitvoering van toezicht en monitoring van milieu-toezicht. Elke pijler is verbonden met de verschillende aanbevelingen vanuit de commissie Van Aartsen.

Robuustheidscriteria

Binnen de eerste pijler uit het IBP en de eerste aanbeveling van de commissie van Aartsen over de ondergrens van Omgevingsdiensten zijn de robuustheidscriteria ontwikkeld. Hieronder leest u welke dit zijn en in hoeverre ODA hieraan voldoet.

1: Omzet en percentage medewerkers in dienst

- Omgevingsdiensten moeten beschikken over minimaal 16,5 miljoen omzet
- Omgevingsdiensten moeten min. 80% medewerkers in dienst hebben.

ODA heeft meer dan 80% van haar medewerkers in dienst, maar het omzetcriterium wordt niet gehaald.

2: Kwaliteitscriteria

- Omgevingsdiensten moeten voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.3.

ODA voldoet aan de kwaliteitscriteria 2.3. Dit zijn de criteria waar de Omgevingsdienst aan moet voldoen om de kwaliteit vanuit vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieugerelateerde uitvoeringstaken. Ook beschikt ODA sinds 2023 over een eigen interne opleider die ook milieuopleidingen voor de partners verzorgt.

3: Innovatiekalender en -budget

- Omgevingsdiensten moeten werken met een innovatiekalender en bijbehorend innovatiebudget van 1% van de begroting.

Op dit moment beschikt ODA niet over een innovatiekalender en -budget. Echter heeft ODA weldegelijk vele innovaties ontwikkeld en doorgevoerd in overleg met de partners. Deze innovaties zijn beschikbaar voor de regio en

waar mogelijk ook landelijk. Denk hierbij aan onze rol om de gebruiksvriendelijkheid van het DSO voor onze inwoners te verbeteren, de actieve rol binnen de PFAS-problematiek en inzet van onze kennis bij RIVM, ILT en IenW, maar ook dat ODA sinds 2019 beschikt over drones en deze efficiënt inzet.

4: Weerstandsvermogen en algemene reserves

Omgevingsdiensten moeten werken met een weerstandsratio van ten minste 0,8% en er zal jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaatsvinden op basis van een actuele risicobeoordeling.

Het weerstandvermogen in de begroting van 2024 is 1,68% en voldoet hier ruim aan. Verder zal ODA de begrotingssystematiek en -cyclus herzien.

5: Informatie gestuurd werken, opleidingen en business intelligence (BI)

- Omgevingsdiensten moeten beschikken over een opleidingsbudget van 3% van de loonsom.
- Omgevingsdiensten moeten beschikken over een Business Intelligence team (3 fte) op basis van een eigen Business Intelligence strategie.

ODA beschikt over een opleidingsbudget van 2% van de loonsom en bij een verhoging zal dit budget tevens ingezet worden voor het opleiden van de partners en kennis delen.

ODA is inmiddels gestart met het oprichten van een eigen BI-team met een bijbehorende BI-strategie.

6: Congruentie van de regio Achterhoek

Omgevingsdiensten moeten een sterke samenhang in de regio hebben.

Dit specifieke criterium is ODA op het lijf geschreven door de sterke samenwerking in de regio met gelijkwaardige gemeenten.

Plan van aanpak

De opdracht tot het plan van aanpak komt vanuit de staatssecretaris van het ministerie IenW. Het doel van dit plan van aanpak is het versterken en borgen van onze zelfstandige, wendbare en daadkrachtige Omgevingsdienst Achterhoek in relatie tot haar specifieke uitvoeringstaken in de regio, haar verantwoordelijkheden binnen de Gelderse Omgevingsdiensten en Omgevingsdienst NL. De uitvoeringstaken zijn gericht op een schone, gezonde en veilige leefomgeving in de Achterhoek.

Niet onbelangrijk hierbij te vermelden is dat in Gelderland de gemeenten en provincie juist bij de oprichting bewust hebben gekozen voor een samenhangend stelsel van uitvoeringsdiensten waarin professionele korte lijnen, samenhang, kwaliteit en efficiency belangrijke uitgangspunten zijn. Vanuit het programma IBP zien we andere regio's kijken naar het Gelders stelsel om daarvan te leren en mogelijk een vergelijkbare samenwerking te starten.

Infographic

Als bijlage treft u de Infographic aan. Hierin geven we een overzicht van onze Omgevingsdienst Achterhoek, de robuustheidscriteria en maken we een vergelijking met andere Omgevingsdiensten op basis van kengetallen uit het eerdere rapport Omgevingsdiensten in beeld¹.

Omgevingsdienst Achterhoek
www.odachterhoek.nl

¹ [Rapport Omgevingsdiensten in beeld 2023](#)

Wat vragen wij van u?

De organisatie, haar bestuur en ambtelijk opdrachtgevers hechten bijzonder veel waarde aan de inbreng van onze gemeenteraden. De gemeenten en daarmee u als hoogste orgaan zijn eigenaar van onze gemeenschappelijke regeling. Met deze raadsinformatiebrief sturen wij u de uitnodiging voor onze jaarbijeenkomst op 20 en 21 maart om u te informeren over de verschillende aspecten van het Interbestuurlijk programma versterking VTH.

In het tweede kwartaal van dit jaar zouden wij graag aansluiten bij uw raad om de effecten voor uw gemeente van het Interbestuurlijk programma en ons op te stellen plan van aanpak met u te bespreken.

Hoe betrekken wij u bij de uitvoering van dit plan?

Ook na onze jaarbijeenkomst en het gesprek met uw raad willen wij u graag periodiek blijven informeren over de uitvoering en voortgang van ons plan van aanpak. Dit doen wij samen met de begrotingscyclus in april en tussentijds in oktober in 2024, 2025 en 2026.

Wij hechten veel waarde aan een open en constructieve dialoog met onze gemeenteraden. Daarom staan wij uiteraard ook na onze jaarbijeenkomst en ons gesprek open voor vragen, opmerkingen en suggesties met betrekking tot dit concept plan van aanpak en de voortgang daarvan.

Graag tot ziens op 20 of 21 maart.

Met vriendelijke groet,

Petra van Oosterbosch
directeur
Omgevingsdienst Achterhoek